

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **O. M.**, so sídlom v M., zastúpenej J. J. N., advokátom, so sídlom v B., K., proti žalovanému: **Ministerstvo financií Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 5, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/022575/2009-243 zo dňa 8. septembra 2009, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 179/2009-71 zo dňa 14. apríla 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 179/2009-71 zo dňa 14. apríla 2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti v záhlaví označeného rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol jej odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Správy finančnej kontroly Košice č. 5/1105/2008/139 zo dňa 3.7.2009, ktorým na základe finančnej kontroly a podľa § 31 ods. 3 a 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“) uložila žalobkyni odvod vo výške porušenia finančnej disciplíny a penále za porušenie finančnej disciplíny do štátneho rozpočtu v sume 117 797,84 € s tým, že odvod finančných prostriedkov za porušenie finančnej disciplíny sa ukladá podľa § 31 ods. 1 písm. n/ zákona č. 523/2004 Z. z. vo výške 58 898,92 € a penále za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. n/ zákona č. 523/2004 Z. z. sa ukladá vo výške 58 898,92 €.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že zistil nasledovné: Žalobkyňa dňa 13.9.2005 uzatvorila na základe rozhodnutia ministra životného prostredia SR č. 39280/Č-58/05 zo dňa 30.6.2005 s Environmentálnym fondom zmluvu č. X. o poskytnutí podpory z fondu formou dotácie (ďalej aj „Zmluva“) s tým, že poskytnuté finančné prostriedky boli účelovo určené na použitie akcie „Kanalizácia a ČOV“ s miestom realizácie O. M.. Dotácia mala byť použitá na výstavbu stavebnej časti ČOV, pričom žalobkyni bola priznaná dotácia vo výške 96 262 36€ (2 900 000 Sk) s podmienkou zabezpečenia 5% nákladov na financovanie účelu dotácie z iných zdrojov, t.j. 4 813,12 € (145 000 Sk) a dotácia bola pripísaná na účet žalobkyne v sume 63 127,49 € (1 901 778,70 Sk) dňa 14.10.2005 a dňa 15.12.2005 vo výške 33 134,56 € (998 211,70 Sk). Dňa 26.3.1998 uzatvorila žalobkyňa s obchodnou spoločnosťou G. S., H. zmluvu o dielo, ktorá bola neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy. Žalobkyňa predložila na úhradu faktúru č. X. zo dňa 16.9.2005 na sumu 63 127,49 € (1 901 778,70 Sk), ktorá bola uhradená z dotačného účtu dňa 19.10.2005. Finančnou kontrolou však bolo zistené, že podľa stavebného denníka v dňoch 26.7.2005 až 10.9.2005 nebola pri realizácii stavebnej akcie vykonávaná žiadna činnosť a v období od 11.9.2005 do 7.10.2005 boli na stavbe vykonávané bežné práce. Zhotoviteľ (G. S., H.) uzatvoril dňa 9.9.2005 zmluvu o dielo č. X. so spoločnosťou A. S., B. (ako subdodávateľ), ktorej predmetom bolo dodanie a namontovanie mechanicko – biologickej časti ČOV. Žalobkyňa od zmluvy o dielo zo dňa 26.3.1998 odstúpila a uzatvorila novú zmluvu o dielo č. X. dňa 8.5.2007 priamo so spoločnosťou A. S., B., ktorej predmetom bolo dokončenie čistiarne odpadových vôd pre O. M..

Krajský súd dôvodil, že vychádzajúc z uvedených skutočností považoval za nesporne zistené, že žalobkyňa uhradila faktúru č. X. zo dňa 16.9.2005 na sumu 63 127,49 € (1 901 778,70 Sk) napriek tomu, že v čase jej úhrady boli z fakturovaného tovaru a prác vykonané len pozemné práce v hodnote 4228,57 € (127 389,81 Sk), ktorá skutočnosť bola potvrdená aj vo vypracovanom znaleckom posudku znalcom z odboru stavebníctva, z čoho vyplýva, že hodnota nedodaných prác a dodávok v čase úhrady činila sumu 58 898,92 € (1 774 388,89 Sk), a teda že žalobkyňa predložila predmetnú faktúru napriek nezrealizovaniu vyfakturovaného tovaru a dodávok v čase fakturácie Environmentálnemu fondu, ktorý jej finančné prostriedky uvoľnil, pričom sporná faktúra bola uhradená dňa 14.10.2005. Na základe týchto skutočností bolo podľa krajského súdu preukázané, že zo strany žalobkyne došlo k porušeniu čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 4 Zmluvy, t. j. časť poskytnutej dotácie v sume 58 898,92 € (1 774 388,89 Sk) použila v rozpore so stanovenými podmienkami, čo je

porušením finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. n/ zákona č. 523/2004 Z. z., za ktoré sa podľa ustanovenia § 31 ods. 7 citovaného zákona uplatní pri porušení týchto podmienok rovnaká sankcia ako pri porušení finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. a/ tohto zákona, pričom povinnosť vrátiť finančné prostriedky pri porušení zmluvných podmienok vyplýva s čl. 8 ods. 1, 2 a 3 Zmluvy, a preto dospel k zhodnému názoru ako správny orgán, že žalobkyňa je podľa § 31 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. povinná odviesť sumu 117 797,84 €. Krajský súd obranu žalobkyne spočívajúcu v tom, že vo veci nedodania fakturovaného tovaru a prác spoločnosťou G. S., H. prebieha trestné konanie a že žalobkyňa podala podnet na Okresnú prokuratúru v Humennom, nepovažoval za opodstatnenú, pretože žalobkyňa za situácie, keď si bola úplne vedomá skutočnosti, že v čase predloženia faktúry stavebné práce a dodávky v nej zahrnuté neboli zrealizované, nemala túto predložiť k úhrade Environmentálnemu fondu. Podľa názoru krajského súdu neobstojí ani námietka žalobkyne, že bola sankcionovaná aj za úhradu inej faktúry (č. X.), keďže úhrada tejto faktúry, ako to vyplynulo z výroku a aj z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného, nie je sporná; správny orgán sa touto faktúrou v napadnutom rozhodnutí zaoberal len z dôvodu objasnenia relevantných súvislostí pri realizácii dotovaného projektu. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobkyňi ich náhradu nepriznal s poukazom na § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z dôvodu jej neúspechu v konaní.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na konanie v prvom stupni alternatívne, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie žalobe v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnila tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a aj tým, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Namietala, že súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku opomenul vysporiadať s vyjadrením právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 8.4.2011, pričom dôvody a argumentácia v uvedenom vyjadrení sú podľa názoru žalobkyne právne významné, a teda žiadnym spôsobom nehodnotil tvrdenia žalobkyne o nesprávnom právnom závere. Namietala tiež nezrozumiteľnosť a nejasnosť napadnutého rozsudku, keďže súd sa nevysporiadal s predloženými dôkazmi a nevyhodnotil ich. Poukázala na to, že už v podanej žalobe namietala, že bola na svojich právach poškodená tým, že žalovaný z nesprávne a nedostatočne zisteného skutkového stavu vec nesprávne právne posúdil. Konštatovala, že

súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku zaoberal výlučne skutkovým stavom, pričom nevyhodnotil námietku žalobkyne, že vec bola nesprávne právne posúdená. Mala za to, že keďže žalobkyňa ako žalobné dôvody uviedla nesprávne a nedostatočne zistený skutkový stav a aj nesprávne právne posúdenie veci, tieto dôvody jej podaním zo dňa 8.4.2011 rozširované neboli, pretože bolo len doplnené ich zdôvodnenie, čo Občiansky súdny poriadok nevyklučuje. Zdôraznila, že súd v konaní neskúmal zákonnosť vydaného rozhodnutia, skúmal len skutkový stav a právne posúdenie veci nevykonal. Vychádzajúc aj z námietok vo vyjadrení zo dňa 8.4.2011 žalobkyňa namietala, že súd pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia prekročil zákonný rámec a zároveň nerešpektoval zmluvné dojednania. Žalobkyňa mala za to, že k porušeniu jej finančnej disciplíny nedošlo. S poukazom na konštatovanie správy finančnej kontroly v napadnutom rozhodnutí žalobkyňa uviedla, že ona si svoju povinnosť uvedenú v čl. 5 ods. 1 zmluvy splnila, nakoľko predložila fondu originály faktúr na úhradu nákladov na realizáciu akcie uvedenej v čl. 3 Zmluvy v príslušnom rozpočtovom roku vystavené vybraným dodávateľom spolu so súpisom vykonaných prác a dodávok, preto podľa jej názoru neboli splnené podmienky pre uplatnenie čl. 8 ods. 2 zmluvy a čl. 8 ods. 3 Zmluvy. Podľa názoru žalobkyne neboli splnené zákonné podmienky pre uloženie odvodu a vyslovenie povinnosti zaplatiť penále podľa § 31 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z., na koľko správnym orgánom nebolo vyslovené porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. a/, ale podľa § 31 ods. 1 písm. n/ citovaného zákona. Konštatovala, že správa finančnej kontroly je zo zákona oprávnená uložiť odvod a penále podľa § 31 ods. 7 vety druhej alebo § 31 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. Vyslovila právny názor, že neboli splnené podmienky pre postup podľa § 31 ods. 7 vety druhej zákona č. 523/2004 Z. z., nakoľko verejné prostriedky sa neposkytli za podmienok, ktorých nesplnenie je spojené s povinnosťou ich vrátenia, ale s oprávnením fondu uvoľňovanie poskytnutých finančných prostriedkov zastaviť. Napokon žalobkyňa vytkla krajskému súdu, že v napadnutom rozsudku len prevzal odôvodnenie vyjadrenia žalovaného, pričom sám dôkazy a námietky žalobkyne nehodnotil, k predloženému vyjadreniu žalobkyne nezaujal stanovisko a svoj záver dostatočne právne nezdôvodnil.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol jej odvolanie zamietnuť a napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť, považujúc napadnutý rozsudok za vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez

nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie pre závažné procesné pochybenie spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia.

V správnom súdnictve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, po posúdení relevantnosti odvolacích námietok, nedá rozhodnúť inak, a to aj s prihliadnutím na rešpektovanie zásady hospodárnosti konania, ako zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, a to pre závažné pochybenia, majúce za následok nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku.

Z obsahu odvolania žalobkyne je zrejmé, že nesúhlasila so spôsobom, akým sa prvostupňový súd vysporiadal s jednotlivými žalobnými námietkami, pričom zároveň namietala závažné procesné pochybenie a to, že sa prvostupňový súd opomenul vysporiadať s vyjadrením právneho zástupcu žalobkyne zo dňa 8.4.2011, pričom dôvody a argumentácia v uvedenom vyjadrení sú podľa názoru žalobkyne právne významné.

Podľa § 157 ods. 2 OSP odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Citované zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dôvody, na základe ktorých je založené.

K základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. veci García Ruiz proti Španielsku,

rozsudok zo dňa 21.1.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, Ruiz Torija proti Španielsku, rozsudok zo dňa 9.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, Van de Hurk proti Holandsku, rozsudok zo dňa 19.4.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90,), judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.5.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.6.2004, sp. zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.3.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.8.2006), **nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď** a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu, **ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku**, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, **je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti** (svojvoľnosti). Súd je povinný dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé, na podporu čoho uvedie dostatočné argumenty.

Pokiaľ teda v posudzovanej veci krajský súd nepreskúmal komplexne námietky žalobkyne a pokiaľ nechal bez povšimnutia a bez odôvodnenia takéhoto svojho postupu námietku na nesprávne právne posúdenia veci správnym orgánom bližšie špecifikovanú v podaní žalobkyne zo dňa 8.4.2011, podľa názoru odvolacieho súdu postupoval nedôsledne, a preto prisvedčil žalobkyni v tom, že uvedeným postupom bolo porušené jej právo na spravodlivý a riadny súdny proces, právo domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde ako aj zásadu spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 38 Listiny základných práv a slobôd. Ústavný súd Slovenskej republiky, ako v odvolaní uviedol navrhovateľ, už vyslovil, že *„súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“* (IV. ÚS 115/03).

Z vyššie uvedených dôvodov bude preto povinnosťou prvostupňového súdu opätovne sa vysporiadať so všetkými žalobnými námietkami žalobkyne a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť. Za tohto stavu by bolo predčasné, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujímal stanovisko k námietkam odvolania ohľadne rozhodnutia, čo do merita veci.

Vzhľadom na hore uvedené skutočnosti, odvolací súd rozhodol tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2012

JUDr. Jaroslava Fúrová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská